

Stanowisko ZZ CELNICY PL

do projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej z 15 kwietnia 2025 r. nr UD 216, otrzymanego w dniu DD-MM-RRRR (28 kwietnia 2025 r. z FZZ)

Związek stwierdza, że przedmiotowy projekt ustawy nie rozwiązuje w pełni wielu sygnalizowanych problemów środowiska funkcjonariuszy Służby Celnej oraz Służby Celno-Skarbowej, a niektóre z nich pomija.

W związku z powyższym Związek zgłasza do projektu 7 poprawek, z czego 4 dotyczą zaproponowanego tekstu ustawy, a 3 są propozycją uzupełnienia projektu ustawy o nowe, niezbędne zapisy.

POPRAWKA NR 1

DO PROJEKTU USTAWY (DRUK UD 216)

Projektowany art. 56a ust 1 powinien przyjąć brzmienie:

Art. 56a ust. 1 - Jako okresy równorzędne ze służbą w Służbie Celnej traktuje się okresy zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej przypadające w okresie od dnia 1 września 2003 r. do dnia 30 czerwca 2010 r. w przypadku osoby wykonującej w wyżej wskazanym okresie zadania w zakresie:

- 1) wymiaru i poboru podatku od towarów i usług z tytułu importu towarów lub
- 2) kontroli, szczególnego nadzoru podatkowego, wymiaru i poboru podatku akcyzowego, lub
- 3) kontroli przestrzegania legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców

– której stosunek pracy przekształcił się w stosunek służbowy na podstawie art. 22b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej albo art. 99 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej.

Uzasadnienie

pracownicy szczególnego nadzoru podatkowego przeniesieni do izby celnej na podstawie art. 32 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o utworzeniu Wojewódzkich Kolegiów Skarbowych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zadania i kompetencje organów oraz organizację jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych (Dz. U. poz. 1302), jak i osoby pozostające z nimi w sytuacji analogicznej (wykonujące identyczne zadania) nie powinni być, w świetle konstytucyjnej zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji), różnicowani (dyskryminowani) w obrębie ich grupy na podstawie nierelevantnego kryterium daty uzyskania mianowania w SC, ponieważ zależała ona wyłącznie od dopełnienia przez dyrektorów Izb Celnych określonych formalności, nierzutujących na merytoryczne wykonywanie konkretnych zadań, najpierw ustawowo określanych mianem nadzoru, a od końca października 2009 r. – kontrolą (w zakresie określonym w art. 30 ust. 2 pkt 2 i 3 i w ust. 3 pkt 1 ustawy o SC z 2009 r.);

POPRAWKA NR 2

DO PROJEKTU USTAWY (DRUK UD 216)

Projektowany art. 56a ust 2 powinien przyjąć brzmienie:

art. 56a ust. 2 - Jako okres równorzędny ze służbą w Służbie Celno-Skarbowej traktuje się okres zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej w wymiarze łącznym nie większym niż 7 lat, licząc od dnia przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Lub (ewentualnie):

art. 56a ust. 2 - Jako okres równorzędny ze służbą w Służbie Celno-Skarbowej traktuje się okres zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej w wymiarze łącznym nie większym niż 7 lat, licząc od dnia przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej do dnia przekształcenia stosunku pracy w stosunek służbowy na podstawie art. 150 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o

Krajowej Administracji Skarbowej lub do dnia ustalenia prawa do emerytury, jeżeli przekształcenie stosunku pracy w stosunek służbowy lub ustalenie prawa do emerytury nastąpiło przed dniem 1 stycznia 2026 r. .

Uzasadnienie

Proponowany w projekcie zapis uwzględniający jedynie okres „pauzowania”, osób które powróciły do służby na podstawie art. 150 ust. 1 lub 2 ustawy o KAS do dnia 31.12.2025 r. spowoduje lawinę wniosków o powrót do służby ucywilnionych w 2017 r. funkcjonariuszy, którzy są nadal członkami korpusu Służby Cywilnej. Limity wakatów w statusie służby są ograniczone, zatem nie będzie możliwości przyjęcia wszystkich wniosków o powrót do służby na podstawie art. 150 ust. 2 ustawy o KAS. Należy pamiętać, że procesowi ucywilnienia podlegało 3839 funkcjonariuszy SCS, z czego 1513 osób powróciło do służby, a około 15 % funkcjonariuszy złożyło pozwy do sądu.

W naszej ocenie zaproponowany przez nas zapis nr 1 uznający każdemu ucywilnionemu funkcjonariuszowi maksymalnie 7 lat do służby, wyłącznie na Jego wniosek (a będzie wielu funkcjonariuszy, którzy ten okres będzie chciało włączyć do okresu pracy do wyliczenia emerytury z FUS) spowoduje:

- a/ zadośćuczynienie za niezgodne z prawem zwolnienie ze służby¹
- b/ wycofanie wszystkich pozwów z sądu (ok. 200 spraw)
- c/ zmniejszenie ilości wniosków o zastosowanie art. 150 ust. 2 ustawy o KAS kierowanych do dyrektorów izb administracji skarbowej do 31 grudnia 2025 r. - tym samym brak dodatkowego obciążenia ze strony komórek kadrowych i płacowych – jak i kolejnych sporów w przypadku nieuwzględnienia wniosku przez kierownika jednostki
- d/ brak konieczności zwiększania wakatów w statusie służby.

W przypadku osób, które obecnie mają wszczęte spory sądowe o zaliczenie okresu pauzowania będą miały podstawę o wycofania pozwów, a w odniesieniu do osób, które złożyły pozwy do sądu o przywrócenie do służby kierownicy jednostek organizacyjnych będą mogli złożyć propozycję powrotu do służby na podstawie art. 150 ust. 1 ustawy o KAS lub przyjęcie wniosku o powrót do służby na podstawie art. 150 ust. 2 ustawy o KAS.

W przypadku ucywilnionych funkcjonariuszy, którzy zdecydują się na złożenie wniosku, po którym mowa w projektowanym art. 56a ust. 3 kwestia dotyczyć będzie de facto, czy ów okres 7 lat należy zaliczyć do emerytury ZER czy ZUS. W przypadku wyboru ww. okresu do ZER przeniesione zostaną składki ZUS wpłacane w okresie od 2017 r. do 2024 r. (przez okres 7 lat). Należy pamiętać, że od 1 września 2003 r. funkcjonariusze

¹ Największe zastrzeżenia NIK budzi obszar szeroko rozumianych spraw kadrowych. Zauważyć jednak należy, że większość problemów prawnych i organizacyjnych było w dużej mierze następstwem uregulowań zawartych w ustawach. W ocenie NIK, poza stwierdzonymi w kontroli nieprawidłowościami i uchybieniami, Minister Finansów przeprowadził proces konsolidacji służb celnych i skarbowych zgodnie z przepisami tych ustaw – z kontroli NIK - KBF.430.012.2019 nr ewid. 159/2019/8/18/009/KBF z 17.12.2019 r.

służb mundurowych w okresie pełnienia służby nie płać składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe) do ZUS, natomiast funkcjonariusze SCS opłacali składki emerytalne i rentowe do ZUS w okresie do 1 stycznia 2018 r., zatem składki ucywilnionych funkcjonariuszy wpłacane od 15 września 1999 r. do 1 czerwca 2024 r. zostaną przekazane na Skarb Państwa.

Proponowany przez nas zapis jest zgodny z uzasadnieniem do projektu UD 216, w którym wskazano: zmiana ma na celu zniwelowanie negatywnych skutków wdrożenia reformy Krajowej Administracji Skarbowej, zwanej dalej „KAS”, dotyczącej grupy funkcjonariuszy, którzy wobec braku złożenia propozycji pełnienia służby w Służbie Celno-Skarbowej, przyjęli propozycję zatrudnienia, która spowodowała utratę statusu funkcjonariusza, a tym samym wpłynęła w sposób bezpośredni na uprawnienia do świadczenia pieniężnego – emerytury policyjnej z systemu zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych.

W odniesieniu do propozycji zapisu nr 2 ucywilnieni funkcjonariusze będą mogli wnioskować o zaliczenie okresu od przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy do dnia ustalenia prawa do emerytury policyjnej.

POPRAWKA NR 3

DO PROJEKTU USTAWY (DRUK UD 216)

Projektowany art. 56a ust 1 powinien przyjąć brzmienie:

art. 56a ust. 3 - Warunkiem zaliczenia okresów, o których mowa w ust. 1 i 2, jako równorzędnych ze służbą w Służbie Celnej lub Służbie Celno-Skarbowej jest złożenie wniosku przez funkcjonariusza, którego stosunek służby został przekształcony w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, w tym przez emeryta, o wydanie zaświadczenia potwierdzającego prawo do zaliczenia wskazanych okresów zatrudnienia do okresów równorzędnych ze służbą w Służbie Celnej lub Służbie Celno-Skarbowej, w terminie do dnia 30 czerwca 2026 r., do kierownika jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej właściwego na dzień składania wniosku albo ostatni dzień pełnienia służby.

Uzasadnienie

Zmiana brzmienia przepisu jest konsekwencją propozycji zmiany brzmienia art. 56a ust. 2. Wniosek może złożyć funkcjonariusz, który powrócił do służby na podstawie art. 150

ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej, emeryt oraz ucywilniony funkcjonariusz - obecnie członek korpusu Służby Cywilnej.

POPRAWKA NR 4

DO PROJEKTU USTAWY (DRUK UD 216)

Wykreślić art. 5 ust 3 w brzmieniu

W przypadku wydania decyzji o przyznaniu świadczenia motywacyjnego albo przyznaniu go w wyższej wysokości, wypłata tego świadczenia następuje w okresie za okres od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Uzasadnienie

W przypadku wydania funkcjonariuszowi zaświadczenia, o którym mowa w art. 56a ust. 4 wypłata świadczenia motywacyjnego powinna uwzględniać okresy równorzędne ze służbą na zasadach ogólnych w odniesieniu do wypłaty ww. świadczenia – tak jak w przypadku zaliczenia okresu pauzowania lub przywrócenia funkcjonariusza do służby w wyniku wyroku sądu. Przy braku zmiany zapisu powstanie nierówne traktowanie funkcjonariuszy.

POPRAWKA NR 5

DO PROJEKTU USTAWY (DRUK UD 216)

Dodać w art. 1 pkt 6 w brzmieniu

W art. 15a po wyrazach: „wzrasta na zasadach określonych” dodaje się wyrazy „w art. 13 ust. 1 pkt 8 oraz ”;

Uzasadnienie

Zapis pozwoli na zaliczenie okresu, o którym mowa w art. 46a ust. 2 emerytom, których podstawą decyzji o nabyciu uprawnień emerytalnych jest art. 15a.

POPRAWKA NR 6
DO PROJEKTU USTAWY (DRUK UD 216)

Dodać w art. 1 pkt 7 w brzmieniu

W art. 18f ust. 2a po wyrazach: „zalicza się okresy wskazane w” dodaje się wyrazy „art. 13 ust. 1 pkt. 6, 8, 9” oraz po wyrazach: „18b ust. 2 pkt 3” dodaje się „i pkt 5”;

Uzasadnienie

Powyższy zapis umożliwi w przypadku wyboru do okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych, okresów, o których mowa w art. 46a ust. 1 niniejszego projektu na przyjęcie podstawy wymiaru emerytury wynagrodzenia pobieranego w okresie pauzowania czy ucywilnienia. Dokładnie tak jak w przypadku realizacji wyroków sądowych dot. przywrócenia czy zaliczenia okresu pauzowania.

Uzasadniona jest zatem poprawka ze względu na konieczność równego traktowania funkcjonariuszy ucywilnionych, którzy wrócili do służby. Wliczenie w projekcie rządowym okresu ucywilnienia jako okresu równorzędnego ze służbą bez regulacji dot. podstawy obliczania wymiaru emerytury za ten okres jest zmianą niekompletną. Brak podstawy prawnej dającej możliwość wskazania wynagrodzenia w okresie ucywilnienia do wymiaru podstawy emerytury skutkuje koniecznością skierowania każdej indywidualnej sprawy na drogę sądową. Wszystkie osoby ucywilnione są w stanie dowieść przed sądem, że proces ucywilnienia w każdej sprawie przebiegał z naruszeniem prawa, co już potwierdził wielokrotnie Sąd Najwyższy.

Funkcjonariusze Służby Celnej z wieloletnim stażem służby, po przekształceniu ex lege, na mocy art. 165 ust 3 p.w.K.A.S. na 3 miesiące (od 1.03.2017 r. do 31.05.2017 r.) stali się funkcjonariuszami Służby Celno – Skarbowej, a po 31 maja 2017 r. 3839 funkcjonariuszy (z 13.800 ogółem) zostało zwolnionych ze służby w formie tzw. przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy (zwolnienia ze służby i nawiązania stosunku pracy, art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust 1 pkt 2 p.w.K.A.S.).

Proces ten nastąpił bez żadnego uzasadnienia i bez wydania jakiegokolwiek dokumentu potwierdzającego zwolnienie ze służby funkcjonariusza RP.

POPRAWKA NR 7
DO PROJEKTU USTAWY (DRUK UD 216)

Dodać w art. 1 pkt 8 w brzmieniu

W art. 18f dodać pkt 2ab w brzmieniu:

„W przypadkach, o których mowa w art.184 i art.185 ustawy o KAS, art. 61 ustawy o Służbie Celnej z 1999r oraz art. 108 i 109 ustawy o Służbie Celnej z 2009 r., funkcjonariuszowi Służby Celno – Skarbowej lub Służby Celnej przywróconemu do służby, do ustalania podstawy wymiaru emerytury uwzględnia się uposażenie należne na ostatnio zajmowanym stanowisku. Wysokość uposażenia na ostatnio zajmowanym stanowisku określa się w wysokości tej samej wielokrotności przeciętnego uposażenia w służbie obowiązującej odpowiednio na ostatnio zajmowanym stanowisku oraz w okresie, za który podstawa ta jest ustalana.”;

Uzasadnienie

Propozycja pozwala na ustalenie zastępczo uposażenia za okres służby funkcjonariuszy przywróconych do służby w oparciu o ostatnie otrzymane uposażenie, dla którego przewidziano waloryzację tj. odniesienie do przeciętnego uposażenia w służbie. Wprowadzenie tej poprawki jest w zasadzie kwestią honoru Państwa i rządu RP. Wypełnia też w pełni zalecenia orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego.

Chodzi o powrót do służby określony już w ww. przepisach prawa po uchyleniu decyzji o zwolnieniu, umorzeniu postępowania karnego, uniewinnieniu, uchyleniu wyroku skazującego oraz uchyleniu kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby.

Są to zatem przypadki, gdy Państwo pomyliło się co do oceny przebiegu służby funkcjonariusza lub też zwolniło go ze służby bez zachowania zasady domniemania niewinności, na podstawie jedynie zarzutów karnych, które okazały się niesłuszne, nieprawdziwe.

Problem ten występuje na razie tylko w Służbie Celno-Skarbowej i Straży Marszałkowskiej, tj. w formacjach, gdzie do wyliczenia wymiaru emerytury, do podstawy wliczane jest uposażenie z 10 lat wskazanych przez funkcjonariusza.

Brak uregulowań uwzględniających funkcjonariuszy w takiej sytuacji prawnej można rozpatrywać w kategoriach pominięcia ustawowego. Wprowadzenie odpowiednich przepisów wymagają standardy natury konstytucyjnej. W Służbie Celnej funkcjonowały najdalej idące restrykcyjne przepisy dot. zwolnienia ze służby w celu ochrony interesu

publicznego w razie podejrzenia popełnienia przestępstwa. Znalazło to wymiar w przepisach nakazujących obligatoryjne zwolnienie funkcjonariusza ze służby w razie aresztowania lub wniesienia aktu oskarżenia art. 25 ust. 1 pkt. 8a i 8b ustawy o Służbie Celnej z 1999r. Przepisy te obowiązywały w latach 2003 do 2009r, zostały uchylone, ale skutki niesłusznego zwolnienia zniwelowane są w niepełnym zakresie. Obecne przepisy nie spełniają więc w pełni standardów konstytucyjnych. W charakter służby wpisane jest ograniczenie zasady domniemania niewinności. Bez wyroku sądu funkcjonariusza można zwolnić ze służby. Trybunał Konstytucyjny, który badał konstytucyjność ówczesnych przepisów uznał, że są zgodne z Konstytucją RP. Jednak wskazał też na konieczność takich regulacji, które zniwelują negatywne konsekwencje w przypadku, gdy zarzuty karne nie znajdują potwierdzenia. Przywrócenie do służby na wniosek funkcjonariusza celnego - argumentował Trybunał w wyroku sprawie o sygn. K 1/04- musi być odczytywane zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu i nie może być traktowane jako ponowne powołanie do służby. Przywrócenie do służby oznacza zatem przywrócenie ciągłości stosunku służbowego funkcjonariusza ze wszystkimi tego konsekwencjami, w tym też dotyczącymi zrekompensowania i restytucji skutków zwolnienia. Powyższą ocenę stanu prawnego Trybunał Konstytucyjny podzielił również w sprawie o sygn. K 46/2005. Brak uposażenia w okresie zaliczonym do stażu służby obniża podstawę wymiaru emerytury mundurowej, ponieważ składki za okres zaliczony do emerytury mundurowej zostaną usunięte z konta ZUS i przejdą na Skarb Państwa, a jednocześnie, nie powiększają wymiaru emerytury mundurowej. Te same sytuacje prawne nie wpływają na wysokość podstawy wymiaru emerytury u funkcjonariuszy, którzy mają ustaloną podstawę wymiaru emerytury na podst. art. 5 ust. 1 tj. z ostatniego uposażenia.

WNIOSEK NR 1 W ZWIĄZKU

Z PROJEKTEM USTAWY (DRUK UD 216)

Wnosimy o podjęcie współpracy z ZER MSWiA w zakresie zmiany wyjaśnienia na formularzu - druk ZAŚWIADCZENIE O UPOSAŻENIU I NAGRODZIE ROCZNEJ DLA CELÓW EMERYTALNYCH Z KOLEJNYCH 10 LAT KALENDARZOWYCH², poprzez wykreślenie zapisu:

Na urlopie wychowawczym uposażenie nie przysługuje (...) powinna być wykazywana kwota uposażenia równa 0,00 zł.

i w konsekwencji niezmnieszenia podstawy uposażenia za lata przebywania funkcjonariusza na urlopie wychowawczym.

² Form_2023_3_8b_Zaświadczenie_o_uposażeniu_z_10_lat_SCS_8b_od_1_03_2023

Uzasadnienie

Obecnie wszystkie sprawy w tym zakresie objęte są postępowaniem sądowym i wszystkie sprawy funkcjonariusze wygrywają !!!

Kwestia dotyczy wykazywania w wysokości uposażenia.

Na ww. druku w wyjaśnieniach czytamy, że za okres przebywania na urlopie wychowawczym uposażenie nie przysługuje³,

Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy emerytalnej⁴:

Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej nie uwzględnia się zmniejszenia wysokości uposażenia, o którym mowa w ust. 1 i 1a, w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim, urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, uzupełniającym urlopie macierzyńskim, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim, urlopie opiekuńczym oraz urlopie wychowawczym.

W naszej ocenie wyjaśnienie na druku jest niezgodne z zapisem ustawowym.

Jak wskazano wyżej sprawy znajdują pozytywny finał w sądach⁵:

Prawidłowa wykładnia art. 5 ust. 1a i ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji prowadzi do wniosku, że za okres od 1 stycznia 2007 r. do 28 lipca 2007 r. należało przyjąć do obliczenia wysokości emerytury odwołującej się kwotę uposażenia jaką otrzymywała przed urlopem wychowawczym. Nie ma wątpliwości co do tego, że zmiana w brzmieniu ust. 4 art. 5 ustawy zaopatrzeniowej miała na celu przyznanie funkcjonariuszom Służby Celnej i Służby Celno-Skarbowej prawa do wyliczenia podstawy wymiaru emerytury bez zmniejszania wysokości uposażenia w związku z przebywaniem również na urlopie wychowawczym.

Z uwagi na powyższe oraz ekonomikę działania wnosimy o zmianę zapisu w ww. formularzu.

3

****)** Za okres przebywania na urlopie bezpłatnym, urlopie wychowawczym uposażenie nie przysługuje. W kolumnie 7 tabeli C (oraz odpowiednio w tabeli D za czas przebywania na ww. urloпах powinna być wykazana kwota uposażenia równa 0,00 zł. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w okresie przebywania na ww. urloпах funkcjonariusz/ka pobierał/a zasiłek macierzyński. W takim przypadku za okres pobierania zasiłku macierzyńskiego powinna być wykazana kwota zasiłku macierzyńskiego stanowiąca 100% uposażenia (art. 230 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, w związku z art. 29 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa).

⁴ Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, (...) - t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1121 ze zm.

⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 listopada 2020 r. III AUa 872/20 i wiele innych - III AUa 894/20 z 10.02.2022, III AUa 1245/21 z 17.03.2022